

ปาฐกถาเรื่อง

“พลังสูงวัยร่วมสร้างเมืองน่าอยู่”

โดย

นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ

อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

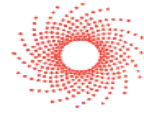
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3 ตุลาคม 2560

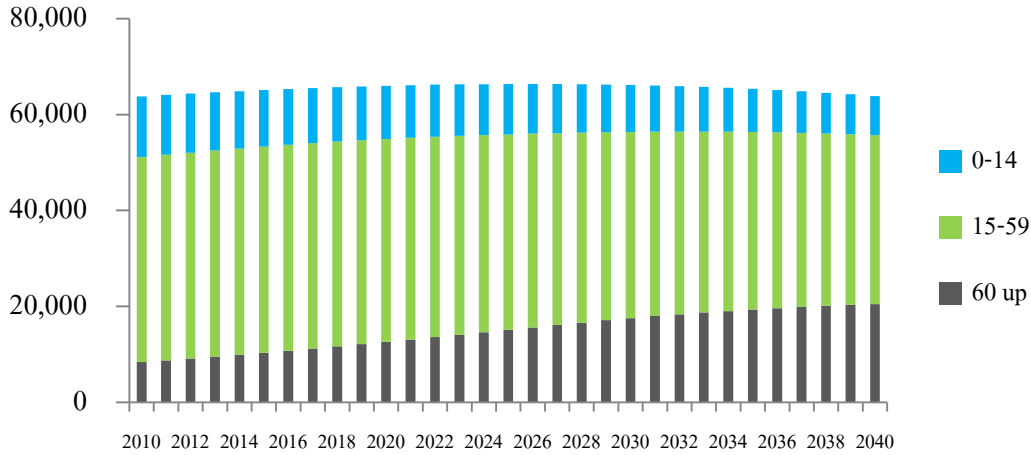
ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทอง

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

ในอนาคต จำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น จำนวนและสัดส่วนวัยแรงงานลดลง

National Economic and Social Development Board , Population Projection in Thailand: 2010-2040

กลุ่มผู้สูงวัยในสังคม

ติดสังคม

7,961,690 คน (79.5%)

ติดบ้าน

1,902,795 คน (19%)

ติดเตียง

150,220 คน (1.5%)

สภาพปัญหาของผู้สูงอายุ

ใช้ชีวิตลำพัง

ขาดแคลนเงินออม

พึ่งพิงรายได้จากผู้อื่น

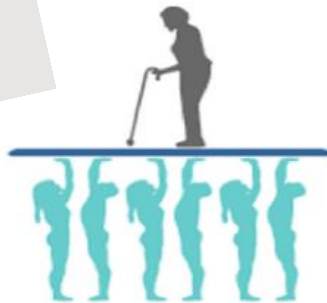

อัตราจ้างงานต่ำ

THE SANDWICH GENERATION

ปี 2559

ร้อยละ 16.6

10.78 ล้านคน

สัดส่วนผู้สูงอายุ 1: 6

ปี 2574

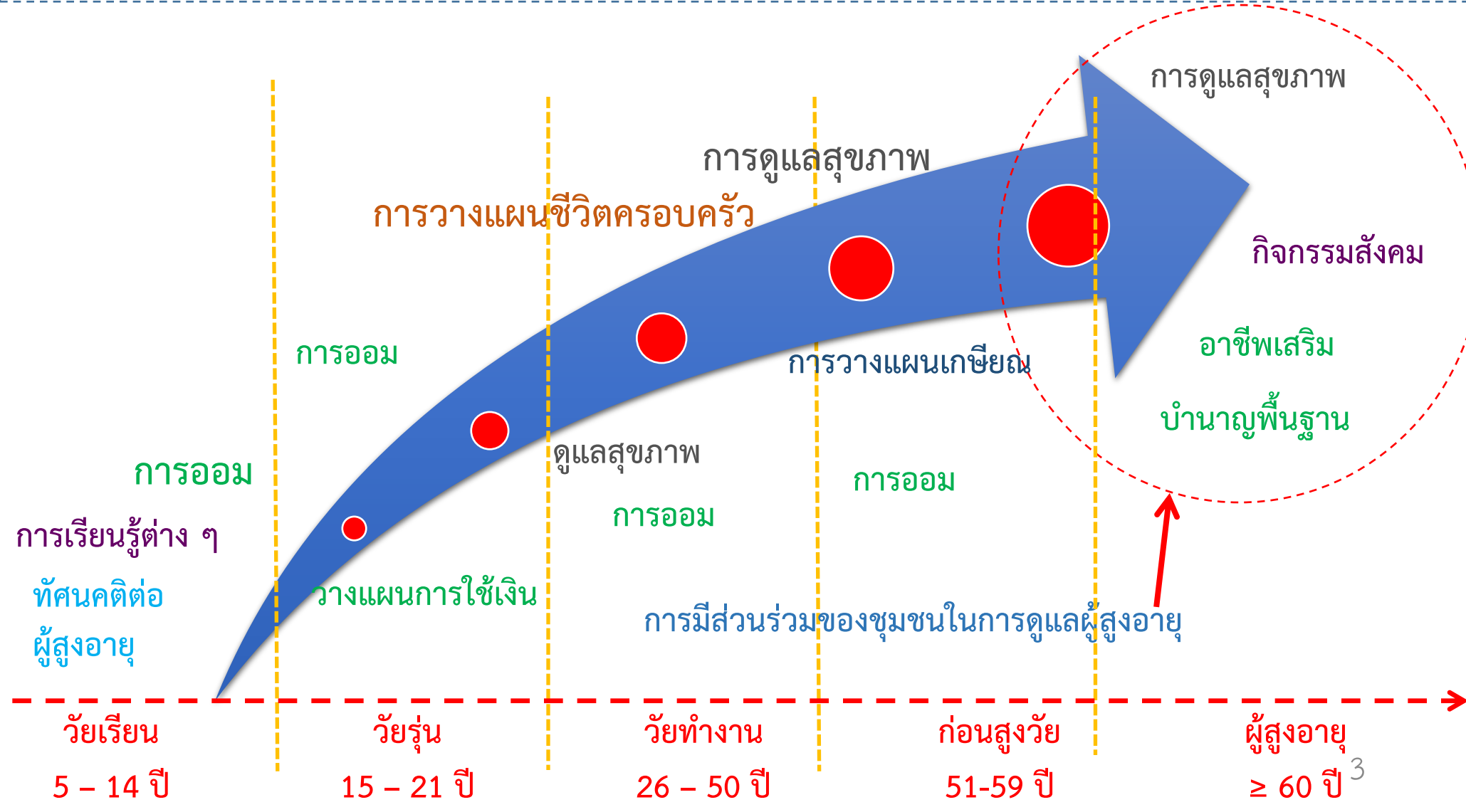

ร้อยละ 28

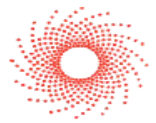
สัดส่วนผู้สูงอายุ 1: 3

การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย

เพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมพร้อมสำหรับสังคมสูงวัยสำหรับประชากรแต่ละช่วงวัย และแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในงานด้านผู้สูงอายุ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

การเคหะแห่งชาติ

กรมกิจการผู้สูงอายุ

กรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ส่วนกลาง

สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและองค์กรเครือข่าย การจัดสวัสดิการ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ การพัฒนารูปแบบงานด้านผู้สูงอายุ ทั้งในสถาบัน/ในชุมชน การเตรียมความพร้อมให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพการณ์

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัด

1) พัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐาน 2) ส่งเสริมและสนับสนุนระบบการดูแลผู้สูงอายุ 3) พัฒนาศักยภาพและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการจัดระบบการดูแล/คุ้มครองจัดบริการสวัสดิการสังคม 4) ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน 5) สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้สูงอายุในภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี 6) เป็นศูนย์กลางในการประสานการจัดบริการสวัสดิการสังคมและสิทธิของผู้สูงอายุ ของหน่วยงานต่าง 7) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

ระดับ

ภูมิภาค

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

1) ดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุกลุ่มพึ่งพิง 2) สนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณบางส่วนในการปรับปรุงที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุและสถานที่สาธารณะในชุมชน 3) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) 4) สนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพของชมรมผู้สูงอายุ 5) ประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ 6) สนับสนุนการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนผ่านกองทุนผู้สูงอายุ

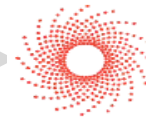
ระดับ

พื้นที่

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)

1) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสถานที่ในการจัดกิจกรรมและบริการ 2) ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ 3) เป็นศูนย์รวมการถ่ายทอดภูมิปัญญา 4) เป็นศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ 5) เป็นศูนย์ข้อมูลผู้สูงอายุในชุมชน

แผน มาตรการ นโยบาย และกลไกการขับเคลื่อนที่สำคัญ

ด้านแผนยุทธศาสตร์

- * ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)
- * แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564)
- * พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กลไกขับเคลื่อน “คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ”
- * แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

มติ ครม. 8 พ.ย.2559 มีมาตรการเร่งด่วน 4 ประการ

การจ้างงานผู้สูงอายุ

สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

การบูรณาการระบบบำนาญบำนาญ

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ และชุมชน

- * ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 ศูนย์
- * ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ศพอส. 878 แห่ง ศูนย์ต้นแบบ ประชาธิปไตย 1 แห่ง จังหวัดนครพนม
- * โรงเรียนผู้สูงอายุ
- * อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) 81,833 คน
- * ชมรมผู้สูงอายุ 27,000 ชมรม

ด้านงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ

- * เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- * งบประมาณการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ
- * กองทุนผู้สูงอายุ

ด้านการบูรณาการงานผู้สูงอายุ

- * การบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงวัย ใน 4 กระทรวง (พม., สธ., คร., มท.)
- * บันทึกความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (MOU 17 หน่วยงาน) ขับเคลื่อนงาน 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะ

Vision : ผู้สูงวัยเป็นหลักชัยของสังคม

Strategy

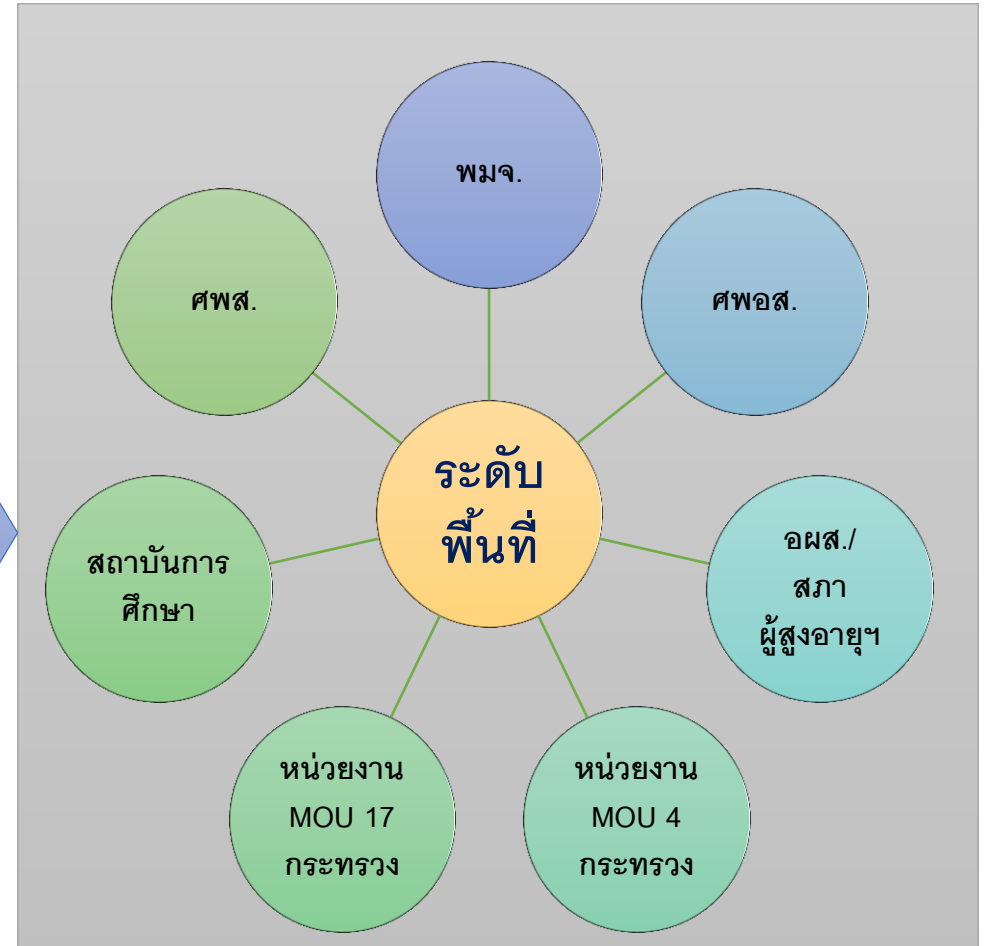

กลไกการทำงานด้านผู้สูงอายุ

ระดับนโยบาย

ระดับพื้นที่

กรอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 4 มิติ

- พัฒนาศักยภาพครอบครัว อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- โรงเรียนผู้สูงอายุ
- ขยายผล ศพอส. (ขอความร่วมมือ อปท.)
- ชมรมผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณ
- ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
- สร้างหลักประกันทางรายได้สำหรับผู้สูงอายุและประชากรรุ่นใหม่

- ชุมชนน่าอยู่สำหรับผู้สูงอายุ Age Friendly Community
- การปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อคนทุกวัย (ชอมบ้านผู้สูงอายุ) (ขอความร่วมมือ อปท.)
- สร้างที่อยู่อาศัย/ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สภาพแวดล้อม
และบริการ
สาธารณะ

- จัดทำมาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุ (ผู้ดูแล/ หลักสูตรการดูแล/ สถานบริการ)
- พัฒนาศักยภาพ Care Giver และ Care Manager
- จัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Social Care Plan)

เทคโนโลยีและ
นวัตกรรม

- ส่งเสริม สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

นโยบายกรมกิจการผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

A1

นโยบายเร่งด่วน
(Agenda Based)

เศรษฐกิจ

- ส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานผู้สูงอายุ เป้าหมาย 19,500 คน
- เพิ่มประสิทธิภาพและสนับสนุนส่งเสริมการเข้าถึงบริการของกองทุนผู้สูงอายุ
  - บริการกู้ยืมเงินไม่มีดอกเบี้ยรายละไม่เกิน 30,000 บาท จำนวน 9,100 คน
  - สนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมาย 400 โครงการ

สังคม

- เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศพอส. จำนวน 878 แห่ง และให้มีการจัดตั้ง ศพอส. เพิ่มขึ้นอีก 400 แห่ง รวมเป็น 1,278 แห่ง
- พัฒนาศักยภาพ อพส. จำนวน 14,000 คน เพื่อให้บริการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 70,000 คน

สุขภาพ

จัดทำมาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุ โดยมีเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ และสถานที่

สภาพแวดล้อมและบริการสาธารณสุข

- พัฒนาต้นแบบที่อยู่อาศัยแบบครบวงจรสำหรับผู้สูงอายุ (senior complex) ในพื้นที่ราชพัสดุ ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี
- ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้กับผู้สูงอายุ 2,664 แห่ง

A2

นโยบายบริหาร
การพัฒนา
(Administration Based)

การพัฒนาองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย

ยกระดับศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ(ศพส.) เป็นสถาบันจำนวน 12 แห่ง

พัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน

พัฒนาฐานข้อมูลผู้สูงอายุ เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ฐาน ประกอบด้วย

- (1) การให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก
- (2) การสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี
- (3) การปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อเพื่อต่อคนทุกวัย (ปรับปรุงบ้านผู้สูงอายุ)

การพัฒนา กฎหมาย

ด้านสังคม
การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

การจัดสวัสดิการ สำหรับบุคลากร

จัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรเพื่อการปฏิบัติราชการ เช่น ห้องพยาบาล ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องละหมาด สถานที่ออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพประจำปี

A3

นโยบายการขับเคลื่อน
ระดับพื้นที่/จังหวัด
(Area Based)

พัฒนาศักยภาพ การประสานงานภาคี

สร้างความเข้มแข็งของกลไกประสานและส่งต่อในระดับพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)

การสนับสนุนให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการเป็นเจ้าภาพในการพัฒนาสังคม

- ถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่
- (1) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ
  - (2) การสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี และ
  - (3) ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)

Age-friendly City เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

